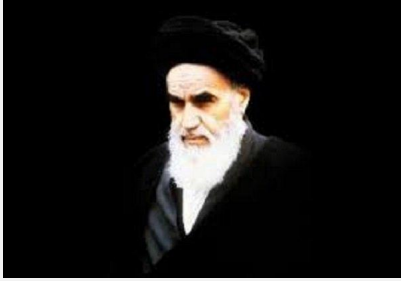

مناجات شعبانیه از منظر امام خمینی (ره)

مناجات شعبانیه از بزرگ‌ترین مناجات و از عظیم‌ترین معارف الهی و از بزرگ‌ترین اموری است که آنهایی که اهلش هستند می‌توانند تا حدود ادراک خودشان استفاده کنند.

مناجات شعبانیه از بزرگ‌ترین مناجات و از عظیم‌ترین مناجات الهی و از بزرگ‌ترین اموری است که آنهایی که اهلش هستند می‌توانند تا حدود ادراک خودشان استفاده کنند.

به گزارش خبرگزاری مهر، امام خمینی (ره)، که خود نمونه یک عارف کامل بودند، و سبک‌بار نفس خود را از مهلکه دنیا بیرون کشیده بودند، در فرازهای مختلف، در دیدار با قشرهای مختلف مردم و مسؤولان، ایشان را به خواندن دعا و تدبیر در دعاها وارد شده از ائمه طاهرين (ع) دعوت می‌کردند.

همچنین در جاهای مختلف از مناجات شعبانیه (۱)، تعریف و تمجید و استفاده نموده‌اند، به طوری که می‌توان گفت یکی از دعاهایی که امام خمینی (ره) با آن مانوس بوده‌اند، دعای شریف مناجات شعبانیه است.

نوشتار زیر به بحث اهمیت خواندن دعا در ماه شعبان و مناجات شعبانیه از دیدگاه امام خمینی (ره) می‌پردازد:

اهمیت خواندن دعا در ماه شعبان

این دعاهایی که در ماه شعبان هست، در روزها هست، خصوصاً در ماه رجب و شعبان و ماه مبارک رمضان، این دعاها انسان را همچو تقویت روحی می‌کند- اگر کسی اهلش باشد، ماهی که نیستیم- همچو تقویت روحی می‌کند و همچو راه را برای انسان باز می‌کند و نور افکن است برای اینکه، این بشر را از این ظلمت‌ها بیرون بیاورد و وارد نور بکند که معجزه آساست. به این دعاها عنایت بکنید. گوی بعضی از نویسندگان و امثال کسروی (۲) را بخورید که ادعیه را تضعیف می‌کردند؛ این تضعیف، تضعیف اسلام است، نمی‌فهمند این دعاها، بیچاره‌اند.

نمی‌دانند در این کتاب چه چیزها هست، همان مسائل قرآن است با لسان دیگری که لسان ائمه باشد. لسان قرآن یک جور زبان است، زبان دعا یکجور زبان است، زبان علما و عرفا و این دعاها هم یک زبان دیگر است.

آنکه سبکبار می‌کند انسان را و از این ظلمت کده می‌کشد او را بیرون و نفس را از آن گرفتاری‌ها و سرگشتگی‌هایی که دارد خارج می‌کند این ادعیه ای است که از ائمه ما وارد شده‌اند.

ائمه ما- علیهم صلوات الله- که تقریباً همه شان گرفتار به یک ابرقدرت‌هایی بودند که نمی‌توانستند یک کاری را انجام بدهند شاخص، علاوه بر آن هدایت‌های زیرزمینی که می‌کردند این ادعیه شان برای تجهیز مردم بود، برخلاف آن دولت‌های قاهره که بودند.

همین ادعیه بودند که اشخاص وقتی که ادعیه را می‌خواندند قوت روحی پیدا می‌کردند و سبک بار می‌شدند و شهادت برای آن دعاها هین و آسان می‌شد.

این ادعیه در ماه مبارک رجب و خصوصاً در ماه مبارک شعبان این دعاها مقدمه و آرایشی است که انسان به حسب قلب خودش می‌کند برای اینکه مهیا بشود برود مهمانی؛ مهمانی خدا، مهمانی ای که در آنجا سفره ای که پهن کرده است قرآن مجید است و محلی که در آنجا ضیافت می‌کند مهمش «ليلة القدر» است و ضیافتی که می‌کند ضیافت تنزیهی و ضیافت اثباتی و تعلیمی [است] (۳).

و در جای دیگر می‌گوید: «ادعیه ای [را] که در این ماه مبارک؛ ماه معظم شعبان وارد شده است و پس از آن در ماه مبارک رمضان وارد شده است بخوانیم و درش تدبیر کنیم» (۴).

مناجات شعبانیه

آن عارف زاهد و عاشق، آن واصل کامل در جای جای سخنانش از مناجات شعبانیه می‌گویند؛ و مردم و مسؤولان را به خواندن و تدبیر در فرازهای این دعای پر بها دعوت و سفارش می‌کنند؛ «من ندیده‌ام در ادعیه، دعایی را که گفته شده باشد همه امامان؛ ها این دعا را می‌خواندند، در دعای شعبانیه این هست؛ اما من یادم نیست که در یک دعای دیگری دیده باشم که همه ائمه این را می‌خواندند. این مناجات شعبانیه برای این است که شما را، همه را مهیا کند برای (ضیافه الله)»

ایشان در جای دیگر می‌فرماید: «مناجات شعبانیه از مناجات‌هایی است که کم نظیر است؛ مثل دعای ابو حمزه که از حضرت سجاد وارد شده است، آن هم کم نظیر است و این هم کم نظیر است. دعای کمیل در شعبان وارد شده است و یکی از ادعیه‌ای است که در پانزده شعبان، شب پانزده شعبان خوانده می‌شود، مشتمل بر اسرار است که دست ما از آن کوتاه است. از ائمه هدی ادعیه‌ای وارد شده است که مضامین آن؛ ها را باید تأمل کرد، و آنهایی که اهل نظر هستند، اهل معرفت هستند بر آن؛ ها شرح کنند؛ آن؛ ها را به مردم ارائه بدهند، اگرچه هیچ کس نمی‌تواند آن چیزی [را] که به حسب واقع هست، شرح کند»

آن عارف وارسته در مورد عظمت مناجات شعبانیه این گونه می‌گوید: «مناجات شعبانیه از بزرگ‌ترین مناجات و از عظیم‌ترین معارف الهی و از بزرگ‌ترین اموری است که آنهایی که اهلش هستند می‌توانند تا حدود ادراک خودشان استفاده کنند.»

یا می‌فرماید: «اگر نبود در ادعیه‌ای دعا مناجات شعبانیه، کافی بود برای اینکه امامان ما، امامان بحقند؛ آنهایی که این دعا را انشا کردند و تعقیب کردند.»

تمام این مسائلی که عرفا در طول کتاب‌های طولانی خودشان یا خودشان می‌گویند در چند کلمه مناجات شعبانیه هست، بلکه عرفای اسلام از همین ادعیه و از همین دعاهایی که در اسلام وارد شده است از این؛ ها استفاده کرده‌اند.

این دعاهاست که به تعبیر بعضی از مشایخ ما (۸) می‌فرمودند که «قرآن، قرآن نازل است، آمده است به طرف پایین و دعا از پایین به بالا می‌رود، این قرآن صاعد است.»

معنویات در این ادعیه- آنی که انسان را می‌خواهد آدم کند، آنی که این افرادی که اگر سر خود باشند از همه حیوانات درنده‌تر هستند- این ادعیه با یک زبان خاصی که در دعاها هست این؛ ها این انسان را دستش را می‌گیرد و می‌بردش به بالا، آن بالایی که من و شما نمی‌توانیم بفهمیم، اهلش هستند.»

همچنین: «مناجات شعبانیه از مناجات‌هایی است که اگر انسان دنبالش برود و فکر در او بکند، انسان را به یک جایی می‌رساند. آن کسی که این مناجات را گفته و همه ائمه هم به حسب روایت می‌خواندند، این؛ ها، آنهایی بودند که وارسته از همه چیز بودند، مع ذلک آن طور مناجات می‌کردند، برای اینکه خودبین نبودند. هرچه بودند این طور نبوده که خودش را ببیند که، حالا من امام صادق‌ام دیگر، نه، امام صادق مثل آن آدمی که در معصیت غرق است مناجات می‌کند، برای اینکه می‌بیند خودش هیچ نیست و هرچه هست نقص است و هرچه هست از اوست. هرچه کمال است از اوست، خودش چیزی ندارد. هیچ یک چیزی ندارند، انبیا هم هیچی نداشتند. همه هیچ‌اند و اوست فقط، همه هم دنبال او هستند، همه فطرت؛ ها دنبال او هستند، منتها چون ما محجوبیم، نمی‌فهمیم که ما دنبال او هستیم؛ آنهایی که می‌فهمند، آن؛ ها وارسته می‌شوند و می‌روند سراغ؛ همان معنا. این کمال انقطاعی که خواستند، این کمال انقطاع همین است که از همه این چیزهایی که هستش، اصلش به کنار باشند.»

«مناجاتی که در ماه شعبان هست و من در نظر ندارم که در هیچ یک از ادعیه گفته شده باشد که ادعیه مال همه ائمه است. این دعای شعبان، مناجات شعبان، مناجات همه ائمه است و در این، مسائل بسیار هست، معارف بسیار هست و ادب اینکه انسان چه جور باید با خدای تبارک و تعالی مناجات کند. ما غافلیم از این معانی که وضع چی است. شاید بعضی از جهال ما هم اینطور اعتقاد دارند که این ادعیه وارد شده و این چیزهایی که از ائمه وارد شده است این؛ ها تشریفات است. می‌خواهند ما را یاد بدهند و حال اینکه مسئله این نیست، مسئله این است که در مقابل خدا ایستادند آن؛ ها، آن؛ ها می‌دانند که در مقابل چه عظمتی ایستادند، آن؛ ها معرفت دارند به خدای تبارک و تعالی و می‌دانند چه کنند و مناجات شعبانیه از مناجات‌هایی است که اگر یک نفر انسان دلسوخته، یک عارف دلسوخته- نه از این عارف‌های لفظی- بخواهد این را شرح کند و شرح کند از برای دیگران، بسیار ارزشمند

است و محتاج به شرح است، چنانچه همه ادعیه ائمه- علیهم السلام. (۱۱)؛

امید است با یاری جستن از خداوند متعال، در ماه شعبان، ماه پیامبر (ص)، انس با دعا در دل؛های ما ایجاد شده و با خواندن دعاهای وارده از ائمه اطهار (ص)، و تدبر در آن؛ها، آمادگی، سعادت و توفیق حضور در مهمانی عظیم الهی را بیاییم.

پی نوشت ها:

(۱) - عالم جلیل القدر، علی بن طاووس این دعا را در اعمال ماه شعبان از حسین بن محمد؛این خالویه؛ نقل میکند و مینویسد امیرالمؤمنین و فرزندان او (ع)، همیشه این دعا را در ماه شعبان میخواندند. (اقبال الاعمال، ص ۶۸۵)، (مفاتیح الجنان، اعمال ماه شعبان).

(۲) - احمد کسروی تبریزی از نویسندگان و تاریخ نگاران معروف با پنجاه اثر که در آثار خود از استعمال واژه های عربی پرهیز داشت. او با آنکه در جوانی لباس روحانیت بر تن داشت بعدها به عنصری ضد دین و ضد روحانی مبدل شد و پیشنهاد کرد تمام کتابهایی که به زبان عربی و درباره دین نوشته شده است از جمله، قرآن کریم و مفاتیح الجنان را آتش زنند. وی سرانجام هنگام مراجعه به دادگستری توسط یکی از فدائیان اسلام ترور شد.

(۳) - صحیفه امام، ج ۱۳، ص ۳۲ و ۳۳

(۴) - صحیفه امام، ج ۲۰، ص ۲۴۹ و ۲۵۰

(۵) - صحیفه امام، ج ۱۳، ص ۳۱

(۶) - صحیفه امام، ج ۲۰، ص ۲۵۰

(۷) - صحیفه امام، ج ۱۷، ص ۴۵۶

(۸) - آقای محمدعلی شاه آبادی، استاد عرفان امام.

(۹) - صحیفه امام، ج ۱۳، ص ۳۱ و ۳۲

(۱۰) - صحیفه امام، ج ۱۹، ص ۲۵۳

(۱۱) - صحیفه امام، ج ۱۷، ص ۵۲۷